DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.46
CZU: [657:343.37]:001.891

A REVIEW OF THE SPECIALIZED LITERATURE ON THE CRITICAL ASPECTS OF FORENSIC ACCOUNTING IN THE CURRENT ECONOMIC CONTEXT

ANALIZA LITERATURII DE SPECIALITATE PRIVIND DIMENSIUNEA CRITICĂ A CONTABILITĂȚII CRIMINALISTICE ÎN CONTEXTUL ECONOMIC ACTUAL

COJOCARIU Paula-Sabina, masterandă, specialitatea: Contabilitate, Audit Financiar și Expertiză Contabilă
ORCID: 0009-0005-0456-860X
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România,
Suceava, Str. Universității 13
e-mail autor: paula.cojocariu1@student.usv.ro

Abstract: *This research paper aims to analyze the critical dimension of the field of forensic accounting, against the background of changes in the current economic context. The globalization and digitalization of operational processes within society are the main determining factors of the increase in the complexity of fraud. This complexity, with a universal resonance, amplifies the role of forensic accounting in the process of detecting, preventing and combating economic and financial crime. The research proposes an analysis of recent literature in order to identify the evolutionary trends manifested in the field under analysis, as well as the most relevant challenges associated with it. The methodology used in the paper is based on theoretical analysis and involves a critical review of the most relevant articles in the specialized literature, available in scientific databases. The results obtained in the paper highlight a permanent transformation of the field of forensic accounting, influenced by the widespread use of emerging technologies.*
Key words: *forensic accounting, forensic accountant, economic and financial crime, fraud, emerging technologies.*

JEL CLASSIFICATION: M21, M41, M42

INTRODUCERE

Mediul economic actual este predominant conturat de creșterea numărului de tranzacții care se desfășoară la nivelul economiei globale pe considerentul accelerării proceselor de digitalizare și globalizare care se derulează în societate. Impactul financiar generat de criminalitatea economico-financiară este într-o continuă creștere. Prin urmare, importanța prezentei lucrări derivă din însuși rolul fundamental deținut de contabilitatea criminalistică în investigarea fraudelor săvârșite de persoanele fizice și juridice în scopul asigurării transparenței și integrității mediului economic, precum și în vederea prevenirii și combaterii fenomenului infracționalității economice și financiare.

Contextul ultimilor ani a contribuit la extinderea domeniului contabilității criminalistice, dar, totodată, a provocat adaptarea acestuia pentru a oferi un răspuns adecvat complexității crescânde a infracțiunilor. Astfel, obiectivele specifice urmărite în cadrul lucrării vizează definirea conceptului de contabilitate criminalistică, stabilirea rolului contabilului criminalist din prezent și identificarea principalelor aspecte critice care afectează performanța înregistrată în domeniu. În acest sens, metodologia cercetării aplicată în prezenta lucrare are la bază o analiză fundamentală, realizată prin aplicarea metodelor de tip deductiv. Această abordare are în vedere exprimarea unor concluzii generale pornind de la revizuirea sistematică a literaturii de specialitate. Astfel, cercetarea presupune analizarea teoretică a surselor academice recente, observarea și interpretarea critică a literaturii pentru a identifica tendințele manifestate în evoluția domeniului studiat.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Formalizarea contabilității criminalistice ca domeniu distinct începe odată cu prima apariție a termenului în literatura de specialitate. Termenul *forensic accounting* a fost utilizat pentru prima dată în anul 1946 în publicația „Forensic Accounting: Its Place in Todays economy" scrisă de către Maurice E. Peloubet, considerat un pionier în domeniul contabilității prin rolul semnificativ pe care l-a avut în dezvoltarea profesiei contabile (Bašić et al., 2022). Potrivit articolului acestuia, contextul economic aferent celui de-Al Doilea Război Mondial a determinat o schimbare a rolului contabilității costurilor care s-a reorientat de la funcția de control al costurilor către un demers cu scop justificativ și probatoriu în contexte juridico-administrative. În această perioadă, Peloubet susținea că, atât contabilii aparținând domeniului public, cât și cei de la nivelul sectorului industrial au avut atribuții specifice contabilității criminalistice, tendință care urma să continue în viitor (Peloubet, 1946, citat în Holley & Flesher, 2020).

Autorul a identificat două ipostaze ale contabilului criminalist în acea perioadă, după cum este ilustrat în Figura 1, dar în niciuna dintre cele două situații profesionistul nu era susținătorul uneia dintre părți, ci doar un expert independent care prezintă constatările dintr-o perspectivă obiectivă.

Figura 1. Ipostazele contabilului criminalist din perspectiva lui Peloubet (1946)
Sursa: elaborare de autor după Holley & Flesher (2020)

În pofida deceniilor care s-au scurs de la prima utilizare a termenului până în prezent, literatura de specialitate contemporană evidențiază faptul că termenul de *contabilitate criminalistică* nu prezintă încă o definiție unanim acceptată, aceasta fiind interpretată diferit în funcție de contextul în care este utilizată. Totuși, majoritatea ideilor converg în jurul a două aspecte:

a) rolul deținut în investigarea infracțiunilor și

b) suportul acordat în soluționarea litigiilor (Winfield & Roberts, 2023).

Astfel, contabilitatea criminalistică poate fi definită ca un domeniu specializat care integrează diverse aspecte specifice științei contabilității, auditului și investigației în scopul examinării infracțiunilor de natură economico-financiară. În esență, aceasta presupune un ansamblu de activități realizate de un contabil criminalist urmărind colectarea datelor, analizarea probelor și evaluarea dovezilor în vederea interpretării și comunicării constatărilor la nivelul unei instanțe de judecată sau într-un alt context juridico-administrativ (Guellim et al., 2024).

În acest context, contabilul criminalist se conturează drept un profesionist care desfășoară investigații pentru a identifica comportamente suspecte, eventuale abateri, nereguli, manipulări ale informațiilor financiar-contabile, precum și diverse forme ale criminalității economico-financiare, cum ar fi evaziunea fiscală, deturnarea activelor, corupția, darea și luarea de mită, spălarea banilor. Potrivit lui Nursansiwi (2024), aceștia realizează verificări cu intenția de a identifica tendințe atipice care ar putea reprezenta tipare ale unor acțiuni ilegale. Contabilul criminalist este specialistul care, în baza activităților de investigație pe care le realizează într-un caz aflat pe rolul instanței sau în afara ei, poate furniza probe adecvate care să fundamenteze decizia autorității competente în scopul soluționării unei dispute între părțile aflate în conflict (Abdallah, 2024).

Aria serviciilor furnizate de experții din domeniul contabilității criminalistice s-a extins în prezent, acoperind investigarea fraudelor, suportul în litigii, evaluarea afacerilor și criminalistica IT (Guellim et al., 2024). Așadar, după cum a prezis Maurice E. Peloubet, rolul experților a continuat să evolueze. Astăzi, contabilul criminalist devine cu atât mai important cu cât mediul economic este într-o continuă transformare datorită proceselor de globalizare și digitalizare. Pe acest considerent,

activitatea practică a specialistului nu este lipsită de provocări. Dimensiunea critică a contabilității criminalistice derivă din capacitatea acesteia de a răspunde ferm în fața provocărilor contemporane. *Tabelul 1* prezintă o sinteză a provocărilor identificate de cercetătorii din literatura de specialitate, considerate consecințe ale limitării capacității specialistului de a presta cu eficiență, eficacitate și precizie serviciile, și implicația acestora asupra performanței expertului contabil criminalist.

Tabelul 1. Provocările profesionistului contabil criminalist

Autor (an)	Titlul lucrării	Provocări identificate	Implicații
Dkhar et al. (2025)	Forensic Accounting: A Strategy for Preventing and Detecting Financial Fraud in The Digital Era	Complexitatea contemporană a schemelor de fraudă	Scade eficiența investigațiilor și crește durata procesului necesar analizei
Adejumo & Ogburie (2025)	Forensic accounting in financial fraud detection: Trends and challenges	Volumul semnificativ al datelor necesar a fi analizat	Generează o probabilitate mai ridicată de omitere a informațiilor relevante
Altaf (2025)	Forensic accounting: Uncovering fraud with advanced analytics	Dificultatea accesului la informații complete	Reduce acuratețea analizelor și crește riscul formulării unor concluzii incomplete
Dimitropoulos & Reading (2025)	Forensic accounting as an investigative tool: Insights from the FTX and Qatargate	Caracterul transfrontalier al criminalității economico-financiare	Limitează capacitatea de obținere a probelor din cauza diferențelor legislative
Kiziltan Işik (2025)	Ethics in forensic accounting: Challenges, impacts and future directions	Dilemele etice întâlnite în practica profesională (conflicte de interese, presiuni externe)	Afectează obiectivitatea și independența profesională, diminuând credibilitatea constatărilor
Daraojimba et al. (2023)	Forensic accounting in the digital age: A U.S. perspective: Scrutinizing methods and challenges in digital financial fraud prevention	Ritmul accelerat al inovațiilor digitale și al progresului tehnologic	Necesită dezvoltarea continuă a abilităților și competențelor profesionale adecvate pentru detectarea eficientă a fraudelor
Kaur et al. (2023)	A systematic review on forensic accounting and its contribution towards fraud detection and prevention	Lipsa de conștientizare a importanței contabilității criminalistice și a educației în domeniu	Accentuează insuficiența specialiștilor și capacitatea limitată de a răspunde ferm în fața fraudelor complexe

Sursa: elaborare de autor după literatura de specialitate

Creșterea complexității schemelor de fraudă, volumul considerabil al datelor supuse analizei și extinderea criminalității economico-financiare dincolo de granițele unui stat creează premisele care stau la baza necesității integrării tehnologiilor emergente în activitatea contabililor criminaliști spre a consolida eficiența serviciilor furnizate de aceștia. În consecință, adoptarea algoritmilor de inteligență artificială și a instrumentelor Big Data sunt imperative în vederea devansării limitărilor provocate de acestea. Autorii Diba et al. (2025) au demonstrat că modelele tradiționale utilizate în audit și contabilitate criminalistică nu sunt eficiente pentru detectarea anomaliilor complexe atunci când se pune problema examinării unor volume mari de date, în schimb, utilizarea inteligenței artificiale în

combinație cu diferite modele de învățare autonomă contribuie la reducerea duratei necesare pentru investigație și la creșterea acurateței constatărilor, identificând în timp real tipare suspecte.

De asemenea, instrumentele de analiză Big Data facilitează analizarea unor volume mari de informații structurate și nestructurate, contribuind la descoperirea unor tendințe care anterior erau dificil de detectat (Mubarrat, 2024). În plus, utilizarea diferitelor tehnici de extragere a datelor concură la îmbunătățirea semnificativă a capacității expertului contabil criminalist în detectarea și prevenirea fraudelor (Kapo et al., 2024). Totuși, integrarea tehnologiilor emergente în activitatea derulată de profesioniștii din domeniu nu este lipsită de provocări. Costurile ridicate privind implementarea instrumentelor, necesitatea competențelor tehnice avansate pentru utilizarea lor eficientă, confidențialitatea datelor sau chiar preocupări cu privire la asumarea responsabilității pentru investigațiile realizate pe baza inteligenței artificiale sunt câteva dintre barierele enunțate în literatura de specialitate în legătură cu adoptarea unor astfel de tehnologii în activitatea specifică contabilității criminalistice (Mubarrat, 2024).

În ansamblu, se poate observa că autorii din literatura de specialitate evidențiază atât o serie de oportunități, cât și numeroase provocări în ceea ce privește integrarea tehnologiilor emergente în domeniul contabilității criminalistice. Așadar, pentru menținerea echilibrului și maximizarea beneficiilor generate de algoritmii de inteligență artificială și alte asemenea instrumente, se consideră adecvat ca utilizarea acestora să se realizeze în tandem cu implicarea factorului uman.

CONCLUZII

Analiza cercetărilor din literatura de specialitate conturează contabilitatea criminalistică drept un domeniu vital în peisajul economic din prezent, caracterizat de dezvoltarea complexității schemelor frauduloase, și confirmă rolul fundamental deținut de contabilul criminalist în investigarea criminalității economico-financiare și în furnizarea de probe în scopul fundamentării deciziilor în diverse contexte juridico-administrative. Studiile evidențiază o serie de provocări generate de creșterea numărului de tranzacții derulate la nivelul mediului economic, situație care este favorizată de procesele de digitalizare și globalizare. În scopul depășirii acestor limitări apar tehnologiile emergente ca o adaptare a domeniului contabilității criminalistice la noua realitate economică fiind menite să sprijine contabilul criminalist și să eficientizeze activitatea pe care o derulează.

REFERINȚE:

1. Abdallah, M.E. (2024). Forensic accounting and its role in reducing financial corruption: A field study applied on some judicial institutions in the Kingdom of Saudi Arabia. *Journal of Economic, Administrative and Legal Sciences, 8*(14), 102-117. https://doi.org/10.26389/AJSRP.Q160524.
2. Adejumo, A.P. & Ogburie, C.P. (2025). Forensic accounting in financial fraud detection: Trends and challenges. *International Journal of Science and Research Archive, 14*(3), 1219-1232. https://doi.org/10.30574/ijsra.2025.14.3.0815.
3. Altaf, O.M. (2025). Forensic accounting: Uncovering fraud with advanced analytics. *Center for Management Science Research, 3*(3), 1059-1067. https://cmsrjournal.com/index.php/Journal/article/view/208.
4. Bašić, M., Veledar, B. & Čolpa, A. (2022). Comparative Analysis of Academic and Professional Education of Forensic Accountants. *Journal of Forensic Accounting Profession, 2*(1), 54-70. https://doi.org/10.2478/jfap-2022-0005.
5. Daraojimba, R.E., Farayola, O.A., Olatoye, F.O., Mhlongo, N. & Oke, T.T. (2023). Forensic accounting in the digital age: A U.S. perspective: Scrutinizing methods and challenges in digital financial fraud prevention. *Finance & Accounting Research Journal, 5*(11), 342-360. https://doi.org/10.51594/farj.v5i11.614.
6. Diba, M.J., Haque, M.R. & Khan, M.N.M. (2025). AI in Fraud Detection and Forensic Accounting Detecting Anomalies and Fraudulent Transactions to Strengthen Financial Integrity, *Paradise, 1*(1), 1-7. https://doi.org/10.25163/paradise.1110494.
7. Dimitropoulos, G. & Reading, M. (2025). Forensic accounting as an investigative tool: Insights from the FTX and Qatargate. *Journal of Economic Criminology, 7*, 100132. https://doi.org/10.1016/j.jeconc.2025.100132.
8. Dkhar, W., Lyngdoh, B.F. & Kumar, P. (2025). Forensic Accounting: A Strategy for Preventing and Detecting Financial Fraud in The Digital Era. *International Journal of Accounting and Economics Studies, 12*(2), 282-291. https://doi.org/10.14419/z7g9we35.

9. Guellim, N., Yami, N., Freihat, A.F., Alshurafat, H., Alkababji, M.W., Alzahrane, M., Gad, W.N., Shaaban, M.S.I. & Mostafa, R.M.A. (2024). Evaluating the perceived value of forensic accounting: a systematic review method. *Discover Sustainability, 5*(1), 351. https://doi.org/10.1007/s43621-024-00431-y.
10. Holley, B.L. & Flesher, D.L. (2020). Maurice E. Peloubet: A Life of Impact on Accountancy and Society. *The CPA Journal*, *90*(10/11), 28-37. https://www.proquest.com/scholarly-journals/maurice-e-peloubet-life-impact-on-accountancy/docview/2460800619/se-2.
11. Kapo, A., Turulja, L. & Vidačak, Z. (2024). Innovative approaches in forensic accounting: The role of data analytics. *Journal of Forensic Accounting Profession, 4*(1), 1-14. https://doi.org/10.2478/jfap-2024-0001.
12. Kaur, B., Sood, K. & Grima, S. (2023). A systematic review on forensic accounting and its contribution towards fraud detection and prevention. *Journal of Financial Regulation and Compliance, 31*(1), 60-95. https://doi.org/10.1108/JFRC-02-2022-0015.
13. Kiziltan Işik, B. (2025). Ethics in forensic accounting: Challenges, impacts and future directions. *Anadolu Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *26*(3), 316-337. https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.1650372.
14. Mubarrat, A.A. (2024). Title of the Research: Role of Artificial Intelligence and Big Data in Modern Forensic Accountancy. *Electronic Journal SSRN.* http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5078259.
15. Nursansiwi, D.A. (2024). The Role of Forensic Accounting in Detecting Financial Frauds. *Accounting Studies and Tax Journal (COUNT)*, *1*(1), 111-116. https://doi.org/10.62207/brkz8497. of Forensic Accountants. *Journal of Forensic Accounting Profession, 2*(1), 54-70. https://doi.org/10.2478/jfap-2022-0005.
16. Winfield, J. & Roberts, M. (2023). Forensic Accounting: Time for a Unified Global Approach. *Journal of Forensic Accounting Profession, 3*(1), 38-56. https://doi.org/10.2478/jfap-2023-0002.

Coordonator științific: SOCOLIUC Marian, prof. univ. dr.
ORCID: 0000-0001-6378-6686
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,
România, Suceava, Str. Universității 13
e-mail: marian.socoliuc@usm.ro